

(Ф 03.02 – 110)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
Факультет економіки та бізнес-адміністрування
Кафедра економіки та бізнес-технологій

УЗГОДЖЕНО

В.о. декана ФЕБА

Світлана ПЕТРОВСЬКА
Світлана ПЕТРОВСЬКА

«22» 04 2024 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної роботи
Анатолій ІГОЛУХІН
Анатолій ІГОЛУХІН

«23» 04 2024 р.

Система менеджменту якості
РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Сталий розвиток суспільства та бізнесу»

Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність: 076 «Підприємництво та торгівля»

Освітньо-професійна програма: «Підприємництво та бізнес-технології»

Освітньо-професійна програма: «Митна діяльність підприємницьких структур»

Форма навчання	Сем.	Усього (год. / кредитів ECTS)	ЛКЦ	ПР.З	Л.З	СРС	ДЗ / РГР / К.р	КР / КП	Форма сем. контролю
Денна	2	105/ 3,5	18	18	–	69	-	-	Екзамен 2с.
Заочна	1,2	105/ 3,5	6	6	–	93	(1) К.р.-2	-	Екзамен 2 с.

Індекс: НМ-6-076-2/23 – 1.2

НМ-6-076-2з/23 – 1.2

НМ-6-076-3/23 – 1.2

СМЯ НАУ РП 11.01.05–01–2024

Робочу програму навчальної дисципліни «Сталий розвиток суспільства та бізнесу» розроблено на основі освітньо-професійної програми «Підприємництво та бізнес-технології», «Митна діяльність підприємницьких структур» навчальних та робочих навчальних планів № НМ-6-076-3/23, НМ-6-076-2/23, НМ-6-076-2з /23, № РМ-6-076-3/23, № РМ-6-076-2/23, № РМ-6-076-2з /23 підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Магістр» за спеціальністю 076 «Підприємництво та торгівля», та відповідних нормативних документів.

Робочу програму розроблено
завідувачем кафедри економіки
та бізнес-технологій:

Оксана ЧУМАК

доцентом кафедри економіки
та бізнес-технологій

Вероніка КОМАНДРОВСЬКА

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля», (освітньо-професійна програма «Митна діяльність підприємницьких структур», «Підприємництво та бізнес-технології») - кафедри економіки та бізнес-технологій, протокол № 5 від «09» 04 2024 р.

Гарант освітньо-професійної програми
«Митна діяльність підприємницьких структур»

Павло ПАШКО

Гарант освітньо-професійної програми
«Підприємництво та бізнес-технології»

Оксана ЧУМАК

Завідувач кафедри

Оксана ЧУМАК

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради факультету економіки та бізнес-адміністрування, протокол № 1 від «09» 04 2024 р.

Голова НМРР

Анатолій ТОФАНЧУК

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Сталий розвиток суспільства та бізнесу»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 11.01.01-05-2024
		стор. 3 з 14	

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1. Пояснювальна записка	4
1.1. Місце, мета, завдання навчальної дисципліни	4
1.2. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна	5
1.3. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна	5
1.4. Міждисциплінарні зв'язки	6
2. Програма навчальної дисципліни	6
2.1. Зміст навчальної дисципліни	6
2.2. Модульне структурування та інтегровані вимоги до кожного модуля	6
2.3. Тематичний план	10
2.4. Завдання на контрольну (домашню) роботу (ЗФН).....	10
2.5. Перелік питань для підготовки до екзамену.....	11
3. Навчально-методичні матеріали з дисципліни	11
3.1. Методи навчання	11
3.2. Рекомендована література (базова і допоміжна)	11
3.3. Інформаційні ресурси в Інтернет	13
4. Рейтингова система оцінювання набутих здобувачем знань та вмінь	13

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Сталий розвиток суспільства та бізнесу»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 11.01.01-05-2024
		стор. 4 з 14	

ВСТУП

Робоча програма (РП) навчальної дисципліни «Сталий розвиток суспільства та бізнесу» розроблена на основі «Методичних рекомендацій до розроблення і оформлення робочої програми навчальної дисципліни денної та заочної форм навчання», затверджених наказом ректора від 29.04.2021 № 249/од, та відповідних нормативних документів.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Місце, мета, завдання навчальної дисципліни

Місце: дана навчальна дисципліна є теоретичною та практичною основою сукупності знань та вмінь, що формують профіль фахівця в області економіки, підприємництва та бізнес-технологій. Предметом вивчення навчальної дисципліни є теоретико-методологічні, методичні та організаційно-економічні аспекти сталого розвитку суспільства та бізнесу; наукові засади, теоретичні моделі, технології управління сталим розвитком суспільства та бізнесу в контексті врахування численних екзогенних та, більшою мірою ендогенних, чинників соціально-економічного потенціалу сталого розвитку у зв'язку з інституціональним закріпленням євроінтеграційних прагнень українського суспільства. Навчальна дисципліна є сполучною ланкою між дисциплінами ОПП, які забезпечують складову теоретичної підготовки, та дисциплінами ОПП прикладної спрямованості.

Метою навчальної дисципліни є формування у здобувачів, які навчаються на освітньо-професійній програмі, сучасного мислення на засадах концепції сталого розвитку; формування у них в основному фахових компетентностей з підприємництва та торгівлі, пов'язаних зі сталим розвитком суспільства та бізнесу; досягнення здобувачами програмних результатів навчання (зокрема, в сукупності з іншими освітніми компонентами), на основі яких формується профіль сучасного фахівця у галузі управління та адміністрування у сфері підприємництва та торгівлі. Навчальна дисципліна є сполучною ланкою між дисциплінами ОПП, які забезпечують складову теоретичної підготовки, та дисциплінами ОПП прикладної спрямованості.

Завданнями навчальної дисципліни є:

- формування у здобувачів комплексу знань, вмінь та навичок з використання теоретичних основ у галузі управління та адміністрування для впровадження стратегії сталого розвитку суспільства та бізнесу у сфері підприємництва та торгівлі. Такий підхід дозволить інтегрувати в управлінські рішення передовий досвід поєднання приватних та суспільних інтересів на шляху підвищення конкурентоспроможності;

- вивчення теоретичних положень і практики взаємодії держави, бізнесу, суспільства та людини у сфері соціальної відповідальності як умови сталого розвитку суспільства;

- досягнення здобувачами програмних результатів навчання та здобуття ними компетентностей, пов'язаних із впровадження принципів і цілей сталого розвитку в життя суспільства, його правових та економічних інституцій; формування у здобувачів вищої освіти, у сукупності з іншими освітніми компонентами освітньо-професійної програми, здатності до розробки та реалізації соціальних програм на підприємствах, нових форм участі бізнесу в досягненні Цілей Сталого Розвитку.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Сталий розвиток суспільства та бізнесу»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 11.01.01-05-2024
		стор. 5 з 14	

1.2. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна.

*У результаті вивчення даної навчальної дисципліни здобувач повинен набути таких **результатів навчання** (в сукупності з іншими освітніми компонентами):*

1.2.1. Для освітньо-професійної програми «Підприємництво та бізнес-технології»

Визначати, аналізувати проблеми підприємництва і торгівлі та розробляти заходи щодо їх вирішення (ПРН 2).

Розробляти і приймати рішення, спрямовані на забезпечення ефективності діяльності суб'єктів господарювання у сфері підприємницької та/або торговельної діяльності (ПРН 9).

Вміти вирішувати проблемні питання, які виникають в діяльності підприємницьких та/або торговельних структур (зокрема, авіаційної галузі) за умов невизначеності та ризиків (ПРН 10).

Впроваджувати інноваційні проекти з метою створення умов для ефективного функціонування та розвитку підприємницьких та/або торговельних структур (ПРН 11).

Вміти здійснювати проектування бізнесу, застосовуючи сучасні інноваційні підходи, інформаційні технології, створюючи умови та потенціал підвищення ефективності функціонування та забезпечення конкурентоспроможності сучасних підприємницьких, та/або торговельних структур (ПРН 12).

Вміти використовувати новітні технології при здійсненні операцій та угод в умовах цифровізації бізнесу, як основного чинника розвитку сучасних підприємницьких, торговельних та/або структур (зокрема, авіаційної галузі) (ПРН 13).

1.2.2. Для освітньо-професійної програми «Митна діяльність підприємницьких структур»

Визначати, аналізувати проблеми підприємництва і торгівлі та розробляти заходи щодо їх вирішення (ПРН 2).

Визначати та впроваджувати стратегічні плани розвитку суб'єктів господарювання у сфері підприємництва та/або торгівлі (ПРН 7).

Впроваджувати інноваційні проекти з метою створення умов для ефективного функціонування та розвитку підприємницьких та/або торговельних структур (ПРН 11).

1.3. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна.

*У результаті вивчення даної навчальної дисципліни (в сукупності з іншими освітніми компонентами) здобувач повинен набути таких **компетентностей** (в сукупності з іншими освітніми компонентами):*

1.3.1 Для освітньо-професійної програми «Підприємництво та бізнес-технології»

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі підприємництва та/або торгівлі або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов і вимог (ІК).

Здатність до адаптації та дії в новій ситуації (ЗК 1).

Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми (ЗК 2).

Здатність вести сучасний бізнес (зокрема, авіаційної галузі) на новій технологічній основі, виконувати ділові операції та угоди з використанням електронних засобів за умов розвитку цифрової економіки (ФК 7).

1.3.2. Для освітньо-професійної програми «Митна діяльність підприємницьких структур»

Здатність розв'язувати складні задачі й проблеми у галузі підприємництва та торгівлі або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов і вимог (ІК).

Здатність до адаптації та дії в новій ситуації (ЗК 1).

Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети (ЗК 3).

Здатність до ефективного управління діяльністю суб'єктів господарювання в сфері підприємництва та/або торгівлі (ФК 3).

1.4. Міждисциплінарні зв'язки.

Для освітньо-професійної програми «Підприємництво та бізнес-технології»

Дана дисципліна є базою для вивчення дисципліни «Управління конкурентоспроможністю підприємницьких та торговельних бізнес-структур», а також написання кваліфікаційної роботи

Для освітньо-професійної програми «Митна діяльність підприємницьких структур»

Дана дисципліна базується на знаннях дисципліни: «Ділова іноземна мова» та є базою для написання кваліфікаційної роботи.

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Зміст навчальної дисципліни.

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з одного навчального модулю № 1 «Сталий розвиток суспільства та бізнесу», засвоєння якого передбачає проведення модульної контрольної роботи та аналіз результатів її виконання.

2.2. Модульне структурування та інтегровані вимоги до модуля № 1 «Сталий розвиток суспільства та бізнесу» .

Інтегровані вимоги модуля № 1.

Знати:

- основні світові тенденції в напрямку сталого розвитку людства;
- ключові принципи побудови безпечного існування людства з урахуванням економічних, соціальних та екологічних аспектів;
- базові положення концепції сталого розвитку національної економіки, проблеми, які постають перед українським суспільством та бізнесом, і які можуть бути вирішені шляхом дотримання принципів сталого розвитку;
- цілі Сталого Розвитку, адаптовані для України до 2030 року, Національні завдання ЦСР;
- мету, завдання і цілі Стратегії сприяння розвитку соціальної відповідальності бізнесу в Україні на період до 2030 р.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Сталий розвиток суспільства та бізнесу»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 11.01.01-05-2024
		стор. 7 з 14	

Вміти:

- оцінювати чинники, які впливають на сталий розвиток національної економіки, суспільства та бізнесу;
- визначати основні аспекти у господарській діяльності та суспільному житті, які мають вплив на сталий розвиток;
- мати загальне уявлення про методи й засоби виявлення і вирішення наявних проблем, які перешкоджають сталому розвитку суспільства та бізнесу;
- ідентифікувати й користуватись основним набором індикаторів сталого розвитку;
- проводити розрахунки індексних показників сталого розвитку;
- орієнтуватись в сучасних методиках визначення техногенної, екологічної, економічної та соціальної безпеки людини;
- використовувати принципи сталого розвитку для вирішення конфліктів між різними інтересами суспільства, бізнесу та індивіда чи групи, формуючи партнерські зв'язки між ними, у конкретних практичних ситуаціях.

Тема 1. Теоретико-прикладні аспекти реалізації концепції сталого розвитку.

Передумови формування засад сталого розвитку. Поняття системи і розвитку. Диспропорційність економічного розвитку: основні причини і наслідки. Формування системи «Суспільство-природа». Визначення і сутність стратегії сталого розвитку. Історія формування концепції сталого розвитку. Принципи забезпечення сталого розвитку. Завдання і ключові принципи переходу до сталого розвитку. Пріоритети політики сталого розвитку в країнах ЄС. Роль людського потенціалу в підвищенні економічного зростання. Міжнародні документи щодо сталого розвитку. Перехід України до сталого розвитку. Управління сталим розвитком. Сталий розвиток авіаційної інфраструктури України. Особливості сталого розвитку в авіабудівній галузі.

Тема 2. Моніторинг переходу до сталого розвитку суспільства.

Завдання моніторингу процесу переходу до сталого розвитку. Сутність і види моніторингу сталого розвитку. Загальні підходи до визначення індикаторів сталого розвитку. Індикативний аналіз сталого технологічного розвитку. Характеристика економічних, соціальних і екологічних індикаторів сталого розвитку. Загальна методологія розрахунку індикаторів сталого розвитку. Комплексні індикатори сталого розвитку: індекс людського розвитку, показник реального прогресу, екологічний слід, індекс живої планети, індекс екологічної сталості, індекс екологічного виконання, індекс щасливої планети. Добір, встановлення і аналіз отриманих даних та індикаторів. Аналіз розвитку суспільства за допомогою індикаторів.

Методи аналізу індикаторів сталого розвитку авіаційної галузі. Особливості моніторингу індикаторів сталого розвитку авіабудівних та авіатранспортних підприємств.

Тема 3. Цілі сталого розвитку як нова парадигма розвитку українського суспільства.

Сучасний стан та проблеми формування підходів до забезпечення сталого розвитку в Україні. Виклики на шляху розвитку України: від Цілей Розвитку Тисячоліття (ЦРТ) до Цілей Сталого Розвитку (ЦСР). Стратегія сталого розвитку України до 2030 року: розробка і шлях до визнання та досягнення мети. Цілі Сталого Розвитку, адаптовані для України (2015-2030 роки). Національні завдання ЦСР. Зіставлення глобальних завдань ЦСР із національними завданнями. Інформаційне забезпечення моніторингу досягнення ЦСР.

Міжнародні організації та документи, які стосуються цілей сталого розвитку в авіації. CORSIA (Carbon Offsetting and Reduction Scheme for International Aviation), б) Global Air Navigation Plan (GANP), No Country Left Behind (NCLB) initiative, «IATA Sustainable Aviation Fuel Roadmap», "European Aviation Environmental Report" (EASA). «ACI World Environment Standing Committee Initiatives». «ECAC Environmental Strategy for Aviation». «CANSO Environmental Sustainability Workgroup». «Clean Skies for Tomorrow: Sustainable Aviation Fuels as a Pathway to Net-Zero Aviation».

Тема 4. Бізнес і цілі сталого розвитку: потенціал та можливості його реалізації.

Мета, завдання і цілі Стратегії сприяння розвитку соціальної відповідальності бізнесу в Україні на період до 2030 р. ЦСР як платформа для об'єднання бізнесу, влади та суспільства. Бізнес як один з основних драйверів сталого зростання. ЦСР 17 в основі розбудови механізмів участі бізнесу в забезпеченні сталого розвитку. Соціально відповідальні відносини бізнесу з суспільством та територіальними громадами. Переваги для бізнесу від залучення до досягнення ЦСР. Пріоритети бізнесу щодо окремих ЦСР. Участь бізнесу в зниженні нерівності та досягненні миру і справедливості.

Формування бізнес-моделей сталого розвитку. Принципи циркулярної економіки за моделлю 6R П'ять кроків створення циркулярної бізнес-моделі. ReSOLVE, Canvas структури та гібридні структури циркулярних бізнес-моделей

Розробка стратегії сталого розвитку підприємства. Нефінансові показники ESG. Звіти підприємств за стандартами GRI.

Економічна, соціальна та екологічна складова сталого розвитку авіаційних підприємств. Шумове забруднення та методи його зменшення на авіатранспортних підприємствах. Управління відходами в авіаційній галузі. Скорочення викидів парникових газів та досягнення вуглецевої нейтральності. Розробка та впровадження сталих авіаційних палив (SAF). Підвищення енергоефективності літаків та аеропортової інфраструктури. Покращення управління повітряним рухом для оптимізації маршрутів та зменшення витрат палива. Розвиток інновацій в авіабудуванні (електричні та гібридні літаки). Покращення безпеки польотів. Забезпечення доступності авіаперевезень. Розвиток авіаційної інфраструктури в країнах, що розвиваються. Сприяння економічному зростанню через розвиток авіації.

Тема 5. Роль публічної влади в залученні суспільства та бізнесу до цілей сталого розвитку.

Теоретичні підходи до визначення концепту «Сталий розвиток» у праві: критичний аналіз. Розвиток правового та інституційного середовища, сприятливого

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Сталий розвиток суспільства та бізнесу»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 11.01.01-05-2024
		стор. 9 з 14	

для ЦСР в Україні. Напрямки державної політики сприяння розвитку соціальної відповідальності суспільства та бізнесу. Мета, завдання і цілі Стратегії сприяння розвитку соціальної відповідальності суспільства та бізнесу в Україні. Поточна ситуація у сфері ЦСР. Підвищення обізнаності суспільства щодо ЦСР.

Розвиток концепції соціальної відповідальності в муніципальному управлінні. Розроблення довгострокових стратегій сталого розвитку (національної та місцевих). Сталий розвиток громад та застосування міжнародних стандартів ISO у місцевому самоврядуванні. Створення сприятливих умов для залучення приватного сектора щодо участі в досягненні ЦСР в Україні.

Стимулювання бізнесу до участі в досягненні ЦСР. Державно-приватне партнерство як один з основних інструментів участі бізнесу в досягненні ЦСР. Світові тренди щодо розвитку ДПП в контексті ЦСР. ДПП в Україні: можливості та практика участі бізнесу в забезпеченні сталого розвитку.

Тема 6. Корпоративна соціальна відповідальність як фактор забезпечення сталого суспільного розвитку.

Корпоративна соціальна відповідальність (КСВ) в Україні в контексті сталого розвитку. Історія становлення та розвитку КСВ. Організаційно-економічне забезпечення управління КСВ. Сучасні моделі КСВ. Екологічна компонента соціальної відповідальності бізнесу. Організація діяльності з соціальної відповідальності підприємства.

Заходи, які може здійснювати бізнес у рамках діяльності щодо досягнення ЦСР, оцінювання їх ефективності. Внутрішня діагностика та пріоритезація завдань на перспективу в контексті ЦСР. Інтеграція завдань щодо досягнення ЦСР у корпоративну поведінку та бізнес-стратегії компанії. Запровадження системи моніторингу оцінки впливу на досягнення ЦСР. Встановлення та розвиток партнерських відносин для досягнення ЦСР.

Тема 7. Зелена та циркулярна економіка як механізм реалізації концепції сталого розвитку.

Екологічно-орієнтована економіка, як складова сталого розвитку. Управління сталим розвитком: екологічний аспект. Поняття про зелену економіку, чинники її формування. Біоекономіка. Структура зеленої економіки. Стимулювання трансформацій в напрямі зеленої економіки на глобальному та міжнаціональному рівнях. Оцінка складових природно-ресурсного потенціалу територій. Система управління відходами в бізнесі. Бізнес-ініціативи щодо розвитку зеленої економіки. Управління екосистемами. Впровадження принципів циркулярної та зеленої економіки у авіаційній галузі.

Тема 8. Інноваційні інструменти забезпечення сталого суспільного розвитку за умов економіки знань.

Альтернативні стратегії розвитку людства. Управління сталим розвитком людства в глобальному та українському контексті. Концептуальні засади управління на основі цінностей. Соціальний маркетинг та зміна ціннісної орієнтації.

Управління знаннями: спектр концепцій та базові поняття. Концептуальні засади формування сталого розвитку суспільства в контексті Індустрії 4,0. Заходи, необхідні для реалізації на макро- та мікрорівнях задля забезпечення сталого розвитку

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Сталий розвиток суспільства та бізнесу»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 11.01.01-05-2024
		стор. 10 з 14	

в умовах Індустрії 4,0. Інструменти управління знаннями у сфері надання публічних послуг. Програмно-цільовий інструментарій управління розвитком територій. Кластерний підхід в управлінні місцевим та регіональним розвитком. Соціальні аспекти розвитку авіаційної інфраструктури.

2.3. Тематичний план.

№ п/п	Назва теми	Обсяг навчальних занять (год.)								
		Денна форма навчання				Заочна форма навчання				
		Усього	Лекції	Практ. заняття	СРС	Усього	Лекції	Практ. заняття	СРС	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Модуль №1 «Сталий розвиток суспільства та бізнесу»										
		2 семестр				1 семестр				
1.1	Теоретико-прикладні аспекти реалізації концепції сталого розвитку.	11	2	2	7	6	-	-	6	
1.2	Моніторинг переходу до сталого розвитку суспільства.	11	2	2	7	8	2	-	6	
1.3	Цілі сталого розвитку, як нова парадигма розвитку українського суспільства.	11	2	2	7	8	2	-	6	
1.4	Бізнес і цілі сталого розвитку: потенціал та можливості його реалізації. Нефінансові показники та звіти зі сталого розвитку підприємств.	13	2 2	2	7	8	2	-	6	
1.5	Роль публічної влади в залученні суспільства та бізнесу до цілей сталого розвитку.	12	2	2	8	2 семестр				
						17	-	2	15	
1.6	Корпоративна соціальна відповідальність як фактор забезпечення сталого суспільного розвитку.	12	2	2	8	17	-	2	15	
1.7	Зелена економіка як механізм реалізації концепції сталого розвитку.	11	2	2	7	15	-	-	15	
1.8	Інноваційні інструменти забезпечення сталого суспільного розвитку за умов економіки знань.	12	2	2	8	18	-	2	16	
1.9	Модульна контрольна робота № 1	12	-	2	10	-	-	-	-	
1.10	Контрольна (домашня) робота (ЗФН)	-	-	-	-	8	-	-	8	
Усього за модулем №1		105	18	18	69	105	6	6	93	
Усього за навчальною дисципліною		105	18	18	69	105	6	6	93	

2.4. Завдання на контрольну (домашню) роботу (ЗФН)

Метою контрольної (домашньої) роботи для здобувачів ЗФН є встановлення поточного рівня відповідності опанованих ними під час самостійної роботи результатів навчання програмним результатам навчання, визначеним для даної дисципліни освітньо-професійною програмою.

Завдання для виконання розробляються автором робочої програми у співпраці (зокрема, співавторстві) з науково-педагогічними працівниками, які забезпечують

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Сталий розвиток суспільства та бізнесу»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 11.01.01-05-2024
		стор. 11 з 14	

викладання навчальних дисциплін, що пов'язані з даною дисципліною міждисциплінарними зв'язками. Відповідні навчально-методичні матеріали своєчасно індивідуально доводяться до відома здобувачів вищої освіти, виконуються відповідно до методичних рекомендацій. Час, потрібний для виконання контрольної (домашньої) роботи - до 8 годин самостійної роботи.

2.5. Перелік питань для підготовки до екзамену.

Перелік питань та зміст завдань для підготовки до екзамену, розробляються провідним викладачем кафедри відповідно до робочої програми, затверджується на засіданні кафедри та доноситься до відома здобувачів.

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Методи навчання.

При вивченні навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:

- методи проблемно-розвиваючого навчання, які ґрунтуються на принципах цілеспрямованості, використанні показового, діалогічного, евристичного, дослідницького та програмованого методів;

- інтерактивні методи навчання (метод групової роботи, синектика, дискусії, метод проєктів), які сприяють розвитку творчої та пізнавальної діяльності в контексті спрямованості навчальної дисципліни на формування у здобувачів сучасного економічного мислення та системи спеціальних знань у галузі управління сталим розвитком суспільства та бізнесу;

- методики тренінгового навчання у вигляді виконання пошукових, розрахункових та творчих завдань з використанням сучасних інформаційних технологій, роботи з базами бібліографічних, статистичних та інших видів даних, що використовується, зокрема, при виконанні контрольної (домашньої) роботи (ЗФН).

Реалізація цих методів здійснюється при проведенні лекцій, демонстрацій, проведенні семінарів-дискусій, ділових ігор, роботі з навчальною літературою, аналізі ситуаційних вправ, бізнес-симуляцій, аналізі та вирішенні задач оцінювання та нейтралізації підприємницьких ризиків.

3.2. Рекомендована література.

Базова література

3.2.1. Аналіз сталого розвитку - глобальний і регіональний контексти: Міжнародна рада з науки (ISC) та ін.; наук. кер. проєкту М. З. Згуровський. Глобальний аналіз якості і безпеки життя (2019. Ч. 1). Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 216 с.

3.2.2. Аналіз сталого розвитку - глобальний і регіональний контексти: Міжнародна рада з науки (ISC) та ін.; наук. кер. проєкту М. З. Згуровський. Україна в індикаторах сталого розвитку (2019. Ч. 2). Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 112 с. URL: <http://wcd.org.ua/sites/default/files/SD2019-P2-FULL-UA.pdf>

3.2.3. Гусева О. Ю., Воскобоева О. Ю., Хлевицька Т. Б. Соціальна відповідальність бізнесу: навчальний посібник. Київ: Державний університет телекомунікацій, 2020. 222 с.

3.2.4. Євтушенко В. А. Методика діагностики соціальної відповідальності українських підприємств. Актуальні проблеми економіки. 2021. № 4. С.49-69.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Сталий розвиток суспільства та бізнесу»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 11.01.01-05-2024
		стор. 12 з 14	

3.2.5. Стратегії сталого розвитку: навч. посіб. / В. В. Добровольський, Є. М. Безсонов, Г. В. Непейна, Д. О. Крисінська, Н. А. Сербулова. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. 160 с.

3.2.6. SDG Compass: посібник для досягнення Цілей Сталого Розвитку в сфері бізнесу. URL: http://SDG_Compass_Guide_Ukr.pdf

3.2.7. Цілі сталого розвитку України. URL: <http://www.un.org.ua/ua/tsili-rozvytku-tysiacholittia/tsili-staloho-rozvytku>.

Допоміжна література

3.2.8. Командровська В.Є. Еволюція підходів до формування концепції сталого розвитку підприємства. Інноваційна економіка, №4, 2023. 90-97.

3.2.9. Командровська В.Є. Теоретико-методологічні основи концепції сталого розвитку підприємства. Економічний вісник Дніпровської політехніки. Економічний вісник, 2023, №4. С. 157-166. DOI: <https://doi.org/10.33271/ebdut/84.157>.

3.2.10. Лавриненко С. О. Управління сталим розвитком: екологічний аспект. Education and science of today: intersectoral issues and development of sciences. Volume 1. Cambridge, UK. March 19, 2021.

3.2.11. Максименко Ж.В., Командровська В.Є. Формування векторів адаптивного інноваційного розвитку економічних суб'єктів за умов сталого розвитку. Підприємництво та інновації, 2023, №29. С.38-44.

3.2.12. Посібник інтерактивних вправ та ігор для просування Цілей сталого розвитку серед молоді. – Київ, 2022. – 40 с. https://www.ecoosvita.org.ua/sites/default/files/imce/broshura_gra_25_05_2022_out_web.pdf

3.2.13. Koval V., Laktionova O., Rogoza N., Chumak O., Komandrovskaya V., Berdar M. The impact of fiscal policy on environmental management in ensuring sustainable economies. Conf. Series: Earth and Environmental Science. №1126 (2023)

3.2.14. Kryvokhyzha Y., Komandrovskaya V., Horiunova K., Grytsyshen D., Sergiienko L., Krap A. The Relationship Between Environmental Issues and Economic Development: Transition to Sustainable Development of Economic Systems. Review of Economics and Finance. Volume 21 (2023). Pages 1497-1505/ DOI: <https://doi.org/10.55365/1923.x2023.21.165>. <https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/view/4260>.

3.2.15. Stupnytskyi, V., Filipishyna L., Chumak O., Komandrovskaya V., Iefimova G. Environmental compliance and business strategies practices of entrepreneurial ventures. E3S Web of Conferences, 2023.

3.2.16. The impact of innovation support on the sustainable development of enterprises. Ippolitova, I., Komandrovskaya V., Darid, A.-H., Andreitsev, V., Symonenko, O. Financial and Credit Activity: Problems of Theory and Practice, 2024, 1(54), P. 392-402. DOI:<https://doi.org/10.55643/fcaptp.1.54.2024.4260>.

3.3. Інформаційні ресурси в інтернет.

3.3.1. Державна служба статистики України. Офіційний сайт. Моніторингові звіти «Цілі сталого розвитку: Україна» https://www.ukrstat.gov.ua/csr_prezent/2020/ukr/st_rozv/publ/publ.htm

3.3.2 Міністерство економіки України. Офіційний сайт. Цілі сталого розвитку. <https://me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=938d9df1-5e8d-48cc-a007-be5bc60123b8&tag=TSiliStalogoRozvitku>

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Сталий розвиток суспільства та бізнесу»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 11.01.01-05-2024
		стор. 13 з 14	

3.3.3 OECD. Офіційний сайт. <https://www.oecd.org/>. Сторінка по Україні <https://www.oecd.org/ukraine-hub/en/>

3.3.4 Організація об'єднаних націй (ООН). Офіційний сайт. <https://www.un.org/ru/our-work/support-sustainable-development-and-climate-action>

3.3.5 Центр «Розвиток КСВ» (CSR Ukraine). Офіційний сайт. <https://csr-ukraine.org/>

4. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАБУТИХ ЗДОБУВАЧЕМ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ

4.1. Оцінювання окремих видів виконаної здобувачем навчальної роботи здійснюється в балах відповідно до табл.4.1.

Вид навчальної роботи	Максимальна кількість балів	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
	Модуль №1	
Виконання завдань на практичних заняттях: - відповіді на теоретичні питання (8 зан. x 2 б = 16 б) - розв'язання завдань та проблемних ситуацій, виконання тестових завдань (8 зан. x 4 б = 32 б 1зан. x 2 б. = 2б)	2 семестр	2 семестр
	50	40
<i>Для допуску до виконання модульної контрольної роботи №1 здобувач має набрати не менше</i>	30 балів	-
Виконання модульної контрольної роботи №1	30	-
Виконання контрольної (домашньої) роботи	-	20
Усього за модулем №1	80	60
Семестровий екзамен	20	40
Усього за дисципліною	100	

4.2. Виконані види навчальної роботи зараховуються здобувачу, якщо він отримав за них позитивну рейтингову оцінку.

4.3. Сума рейтингових оцінок, отриманих здобувачем за окремі види виконаної навчальної роботи, становить поточну модульну рейтингову оцінку, яка заноситься до відомості модульного контролю.

4.4. Сума підсумкової семестрової модульної та **екзаменаційної** рейтингових оцінок, у балах становить підсумкову семестрову рейтингову оцінку, яка перераховується в оцінки за національною шкалою та шкалою ECTS (Додаток 1).

4.5. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка в балах, за національною шкалою та шкалою ECTS заноситься до заліково-екзаменаційної відомості, навчальної картки та залікової книжки здобувача, наприклад, так: **92/Відм./А, 87/Добре/В, 79/Добре/С, 68/Задов./D, 65/Задов./Е** тощо.

4.6. Підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни дорівнює підсумковій семестровій рейтинговій оцінці. Зазначена підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни заноситься до Додатку до диплома.

Додаток 1

**Відповідність підсумкової семестрової рейтингової оцінки в балах
оцінці за національною шкалою та шкалою ECTS**

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82-89	Добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
75-81		C	Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
67-74	Задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60-66		E	Достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
35-59	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1-34		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)